

Quickscan flora en fauna

Uitbreiding recreatiepark De Tolplas

Hoge Hexel

Definitief

Opdrachtgever:

BJZ.NU
De heer W. Bekke
Twentepoort Oost 61-15
7609 RG ALMELO
T 06-21297119

E info@bjz.nu
I www.bjz.nu

Opdrachtnemer:

Eelerwoude
Meester Loeffenplein 2
5476 KX VORSTENBOSCH
T (0413) 38 70 00
F (0413) 38 70 01
E zuid@eelerwoude.nl
I www.eelerwoude.nl

Project nr. 5237

<i>Opgesteld door</i>	<i>Gecontroleerd</i>	<i>Datum</i>
R.Heins	R.J.Koops	20-7-2011

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	2
2. GEBIEDSKARAKTERISTIEK.....	3
2.1 Huidige situatie	3
2.2 Voorgestane ontwikkeling.....	3
3. NATUURWETGEVING	5
3.1 Flora- en faunawet beschermd flora en fauna.....	5
3.2 Natura 2000-gebieden, Natuurbeschermingswet 1998.....	5
3.3 Ecologische Hoofdstructuur.....	5
4. METHODE.....	7
4.1 Bureauonderzoek.....	7
4.2 Terreinbezoek.....	7
5. BESCHERMDE SOORTEN	8
5.1 Planten	8
5.2 Zoogdieren.....	8
5.2.1 Vleermuizen.....	8
5.2.2 Overige zoogdieren.....	9
5.3 Vogels.....	10
5.4 Amfibieën en reptielen.....	11
5.5 Vissen.....	11
5.6 Beschermde soorten ongewervelden.....	11
6. CONCLUSIE EN VERVOLG	12
6.1 Licht beschermde soorten	12
6.2 Rekening houden met vogels	12
6.3 Geen effecten op strikt beschermde soorten mits,	12
6.4 Aandacht voor de aanwezigheid van de steenmarter.....	12

LITERATUURLIJST

BIJLAGE I: FLORA- EN FAUNAWET

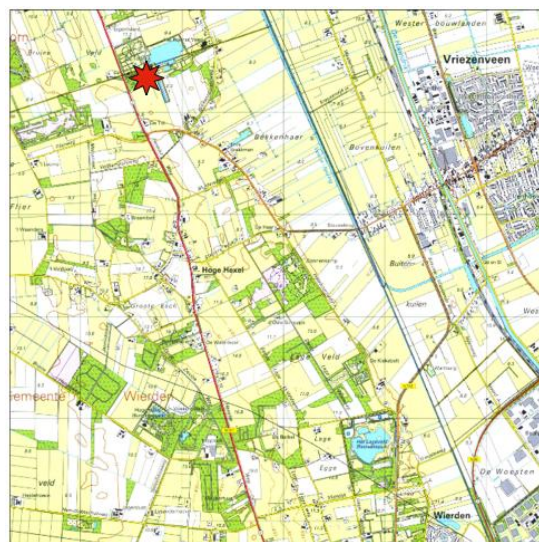
BIJLAGE II: INRICHTINGSSCHETS

1. INLEIDING

In verband met een uitbreiding van het Recreatiepark De Tolplas in Hoge Hexel is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en –beleid noodzakelijk. Met deze toetsing moet duidelijk worden dat de ontwikkeling gerealiseerd kan worden en dat er geen belemmeringen bestaan vanuit de natuurbescherming.

De eerste stap in deze toetsing is de quickscan flora en fauna. Dit is een eerste, beknopt onderzoek waarbij is gekeken of er überhaupt iets aan de hand is. Dit onderzoek kan gebruikt worden bij bestemmingsplanprocedures of de aanvraag van een omgevingsvergunning.

De quickscan richt zich op het verkrijgen van een geïnformeerd beeld van de mogelijke consequenties vanuit de natuurwetgeving en -beleid. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen.

Figuur 1 Ligging plangebied

2. GEBIEDSKARAKTERISTIEK

2.1 Huidige situatie

Het plangebied bestaat uit voormalige kampeerweides van het recreatiepark. Het betreft een viertal omzoomde perceeltjes. De twee westelijke zijn in gebruik voor de opslag van snoeiafval, grond- en bouw materiaal. Het meest westelijk gelegen perceel is in het verleden gebruikt als opslag, maar was ten tijde van het veldbezoek helemaal verruigd en begroeid met gras en ruigtekruiden. Achterop dit perceel staat een oude stacaravan. Het andere perceel wordt gebruikt voor de opslag van grond en snoeiafval. Dit deel is nog in actief gebruik.

De laatste twee, kleinere, percelen bestaan uit een grasveld. Met ook hier opslag van snoeiafval, stenen en ander bouw materiaal.

De percelen worden omzoomd door houtsingels. De singels bestaan uit hoofdzakelijk zomer eik aangevuld met berk, vlier, meidoorn, lijsterbes en braam. De singels kennen een goede ondergroei met struiken en kruiden. Tussen de singels ligt op enkele plekken oud bouw materiaal zoals pallets of platen.

2.2 Voorgestane ontwikkeling

In het plangebied wordt het recreatiepark uitgebreid met 20 recreatiewoningen. Het pad in het terrein wordt daarbij verlengd in een lus en steekt op twee plekken door één van de houtsingels heen. Verder blijven de houtsingels volledig in behouden.

Het snoeiafval, grond- en bouw materiaal wordt verwijderd.

In de bijlage is een schets opgenomen van het ontwerp waarop dit onderzoek gebaseerd is..

Figuur 2 Oostelijke perceel

Figuur 3 Houtsingel tussen de percelen

Figuur 4 Oude overgroeide pallets liggen tussen de houtsingels

Figuur 5 Houtsingel

Figuur 6 Bijenkasten achter oude opslag van snoei- en grondaafval

Figuur 7 opslag grond

Figuur 8 Westelijke perceel met op de achtergrond oude stacaravan

Figuur 9 opslag snoeiafval en bouwmaterialen

3. NATUURWETGEVING

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een gebiedsgericht (Natuurbeschermingswet 1998) en een soortgericht spoor (Flora- en faunawet). Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 zijn de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving geïmplementeerd.

3.1 Flora- en faunawet beschermd flora en fauna

De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving.

Onder bepaalde voorwaarden is een algemene vrijstelling van de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet van toepassing. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het plangebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Vogels worden tijdens het broedseizoen beschermd door de Flora- en faunawet. Voor het aantasten van broedende vogels geldt een zware toets vergelijkbaar met tabel 3-soorten. Daarnaast zijn voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van een aantal vogelsoorten jaar rond beschermd (mits niet

definitief verlaten). Het betreft nesten van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, havik, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw.

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de ontheffingsplicht en daarom is geen ontheffing nodig. Deze soorten zijn bij dit onderzoek buiten beschouwing gelaten. Zie bijlage 1 voor een uitgebreide beschrijving en toelichting op de Flora- en faunawet.

De Flora- en faunawet is overal en altijd van toepassing bij ontwikkelingen. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten.

3.2 Natura 2000-gebieden, Natuurbeschermingswet 1998

Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Deze gebieden worden in Nederland op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 beschermd.

Er is geen sprake van beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet ter plaatse of in de nabijheid van het plangebied. Op ongeveer 3,5 km afstand ligt het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Wierdense Veld. Door de grote afstand en de kleinschalige ontwikkeling wordt toetsing niet noodzakelijk geacht.

3.3 Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De EHS is in provinciale structuurvisies uitgewerkt. In of in de directe nabijheid van de EHS

geldt het 'nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van de EHS. Een verdere toetsing is derhalve niet aan de orde.

4. METHODE

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van een verkenning van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

4.1 Bureauonderzoek

De volgende bronnen zijn in het kader van dit onderzoek gebruikt:

Landelijke en provinciale verspreidingsinformatie met betrekking tot planten, dagvlinders, amfibieën, reptielen, vogels en zoogdieren, met name uit verspreidingsatlassen;

Uit de landelijke verspreidingsinformatie uit atlassen, die deels gedateerd is, moet blijken of nabij de locaties in het verleden strikt beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn daarbij veelal niet bekend. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom veelal betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied.

De website www.waarneming.nl en www.telmee.nl zijn ook geraadpleegd. Een groot aantal amateurs kunnen op deze websites natuurwaarnemingen kwijt. De site wordt gecontroleerd door een validatiecommissie. Soortwaarnemingen via deze bron zijn redelijk betrouwbaar, maar kunnen moeilijk geverifieerd worden. Wel kan het een beeld geven van mogelijke soorten in de regio. Waarnemingen zijn, in tegenstelling tot atlassen, vaak tot op de exacte locatie te herleiden.

4.2 Terreinbezoek

Op basis van een eenmalig veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten/soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag door R. Heins, ecologisch adviseur van Eelerwoude uitgevoerd op 15-6-2011^oC bij bewolkt weer. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopen onderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten ook genoteerd.

5. BESCHERMDE SOORTEN

5.1 Planten

Voorkomen en functie

Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Gelet op de aanwezige terreintypen, het beheer en de functie van het projectgebied is het niet waarschijnlijk dat binnen de projectlocatie zwaar(der) beschermde plantensoorten voorkomen. Mogelijk staan in de houtsingels enkele exemplaren van de licht beschermde brede wespenorchis.

Effecten en ontheffing

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de brede wespenorchis (tabel 1 van de Flora- en faunawet). Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soort. Voor deze soort geldt dan ook een vrijstelling. Een ontheffing Flora- en faunawet is daarom niet noodzakelijk.

5.2 Zoogdieren

5.2.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied.

Verblijfplaats

Binnen het plangebied worden in ieder geval de volgende vleermuissoorten verwacht: gewone dwergvleermuis, gewone grootvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis.

Binnen het plangebied zijn de bomen oud genoeg om geschikt te zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Er zijn echter geen zichtbare holten en spleten aangetroffen. Een verblijfplaats binnen het plangebied wordt dan ook niet verwacht.

Vliegroute en/of foerageergebied

Het plangebied is geschikt als foerageergebied van vleermuizen. Vliegroutes kunnen aanwezig zijn langs de houtsingels, met name in oost-westelijke richting.

Effecten en ontheffing

Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet. Voor het aantasten of vernietigen van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen (balsplaatsen, kraamverblijven, zomer- en winterverblijven, belangrijk foerageergebied en migratieroutes) is een ontheffing Flora- en faunawet noodzakelijk.

Indien verblijfplaatsen aanwezig zijn in de bomen, dan mogen deze niet worden aangeast. Bij de plannen worden de houtsingels op 2 locaties doorsneden door een weggetje, verder blijven de singels behouden. Mits de grote bomen met gaten en scheuren behouden blijven en de verlichting in het gebied niet toeneemt zijn, blijven de verblijfplaatsen behouden. Indien dit toch op bezwaren stuit is nader onderzoek naar de concrete aanwezigheid van vleermuizen noodzakelijk.

De functie van foerageergebied en eventuele vliegroutes blijven behouden mits de verlichting niet toeneemt. Door het behoud van de houtsingels blijft het gebied geschikt als foerageergebied.

Er is geen ontheffing Flora- en faunawet of nader onderzoek noodzakelijk mits,

- er geen extra verlichting wordt aangebracht. Lage (led) verlichting om het pad te markeren is mogelijk, mits deze niet uitstraalt naar boven.
- en er geen bomen met gaten of scheuren gekapt worden.
- en de houtsingels behouden blijven. Op twee locaties mag de houtsingels worden doorsneden door een weg.

Figuur 10 Voorbeeld geschikte verlichting

5.2.2 Overige zoogdieren

Voorkomen en functie

Binnen de projectlocatie zijn tijdens het veldbezoek alleen konijnen waargenomen. Onder andere de volgende algemene zoogdieren kunnen daarnaast op de locatie voorkomen: mol, ree, egel en algemene (spits)muizen. Voor deze soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt de algemene zorgplicht ten aanzien van deze soorten.

Steenmarter

Uit literatuur is bekend dat steenmarter in de directe omgeving van het plangebied voorkomt. Het is dan ook aannemelijk dat de soort het plangebied gebruikt als foerageergebied. De stacaravan is daarnaast geschikt als verblijfplaats. Bij het veldbezoek is gezocht naar sporen van de steenmarter. Deze zijn echter niet aangetroffen. Omdat de stacaravan echter niet toegankelijk was, is het niet volledig uit te sluiten dat de soort in het gebied aanwezig is. De steenmarter is echter geen kritische soort en heeft een groot aanpassingsvermogen. Daarnaast komt de soort ook veelvuldig voor in de directe nabijheid van de mens.

Das

De das is tijdens eerder onderzoeken (Eelerwoude, 2008) aangetroffen ten zuidwesten van het plangebied (circa 0,5 km). De das maakt mogelijk sporadisch gebruik maken van het plangebied. Bij het veldbezoek zijn echter geen concrete sporen, zoals vroet- en graafsporen, van de das aangetroffen. Het gebied wordt waarschijnlijk te veel verstoord om een belangrijk deel uit te maken van zijn leefgebied. De

houtsingel aan de zuidzijde wordt mogelijk gebruikt als looproute.

Eekhoorn

Het gebied is eveneens geschikt voor de eekhoorn. Bij het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan. Mogelijk dat de houtsingels onderdeel uitmaken van het leefgebied van de soort. Omdat echter geen waarnemingen zijn gedaan tijdens het veldbezoek en in de omgeving geen grotere bossen bevinden is het niet waarschijnlijk dat er een populatie eekhoorns in het gebied aanwezig is.

Overige strikt beschermde zoogdieren

Andere zwaarder beschermde grondgebonden zoogdiersoorten, zoals boommarter en veldspitsmuis worden binnen de projectlocatie niet verwacht vanwege het ontbreken van geschikt biotoop. Tevens zijn van deze soorten geen verspreidingsgegevens bekend binnen en rondom de projectlocatie.

Effecten en ontheffing

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde zoogdieren van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er voldoende alternatief leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling. Een ontheffing Flora- en faunawet is daarom niet noodzakelijk.

Op zwaarder beschermde soorten worden geen effecten verwacht, mits de houtsingels in stand blijven. Daarnaast moet de zuidelijke houtsingel onverlicht blijven en mag het verkeer aan deze zijde niet toenemen. Op deze wijze blijft de houtsingel geschikt als verbindend element voor dassen en andere zoogdieren.

Steenmarter

Het verjagen, vangen of doden van steenmarters is alleen toegestaan indien hier een ontheffing voor is verleend. Ook is het verboden vaste rust- of verblijfplaatsen te verstoren. De mogelijke verblijfplaats in de stacaravan komt te verdwijnen. De steenmarter is een soort met een groot aanpassingsvermogen en heeft in Nederland een territorium van 80-700 hec-

tare. De eventueel aanwezige dieren ondervinden weinig hinder door de kleinschalige ontwikkeling. Door rekening te houden met de seizoenactiviteiten van de steenmarter kunnen effecten op eventueel aanwezige dieren voorkomen worden. Verstoring in de meest kwetsbare periode (zoog-, voortplantings- en nazorgperiode) is dan niet toegestaan. De meest kwetsbare periode van de steenmarter loopt van half februari tot september. Dit betekent dus dat buiten deze kwetsbare periode gestart moet worden met de werkzaamheden.

5.3 Vogels

Voorkomen en functie

Algemene broedvogels en categorie 5¹

De aangetroffen vogels binnen en direct rondom de projectlocatie vallen onder de algemene broedvogels van bossen, struwelen en parken. Onder andere de volgende vogelsoorten kunnen gebruik maken van de projectlocatie; ekster, houtduif, winterkoning, koolmees, pimpelmees, en ringmus. Mogelijk broeden deze soorten op of nabij de projectlocatie.

Ekster, koolmees en pimpelmees vallen onder categorie 5 van de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten'.

Categorie 1 tot en met 4¹

Uit de ruime omgeving van het plangebied zijn verschillende waarnemingen bekend van steenuil, kerkuil en bosuil. Uit (de directe omgeving van) het plangebied zijn geen verblijfplaatsen bekend en worden ook niet verwacht. Het plangebied herbergt een grote hoeveelheid muizen, waardoor het gebied wel een onderdeel zal uitmaken van het foerageergebied van met name ransuil en bosuil.

Het plangebied zelf is door de verruiging en daarmee hogere vegetatie minder geschikt geraakt voor steenuil. Deze foerageert bij voorkeur op kortgegraasde weiden van paarden of schapen. Aantasting van de functionele leefgebied van steenuil is hier niet aan de orde. Er zijn geen nestkasten van de bovengenoemde uilen vastgesteld, daarnaast zijn ook geen ge-

schikte jaarrond beschermde nestplaatsen aangetroffen.

De huismus heeft naar verwachting nestlocaties in de omliggende bebouwing maar niet in het plangebied. De dieren gebruiken het plangebied als foerageerlocatie.

Effecten en ontheffing

Algemene broedvogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die nesten beschadigen of verstoren. Verstoring kan in veel situaties worden voorkomen door verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. De periode van 15 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen. Voor de Flora- en faunawet zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar. Het genoemde termijn moet daarom niet al te strikt worden toegepast.

Categorie 5

In de sinds augustus 2009 geldende 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' zijn in bijlage 5 van deze lijst een aantal vogelsoorten opgenomen die ook binnen het plangebied zijn aangetroffen. Het gaat om een groep van broedvogelsoorten die vaak terugkeert naar de plaats waar ze hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats door bijvoorbeeld ruimtelijke ontwikkelingen verloren is gegaan, uit te wijken naar andere locaties in de omgeving. In deze situatie gaat het ondermeer om ekster, koolmees en pimpelmees. Gelet op de beperkte omvang van de projectlocatie en het zeer beperkte aanbod aan geschikte nestlocaties voor deze soorten binnen het projectgebied, gaat het om slechts enkele broedparen van genoemde, algemeen voorkomende soorten. Compenserende maatregelen of het aanvragen van een ontheffing, omdat een negatief effect wordt verwacht op de lokale of regionale populatie van de soort, is dan ook niet aan de orde. Daarbij komt dat na planrealisatie (op termijn) ook weer nieuw leefgebied voor deze en andere vogelsoorten zal ontstaan.

¹ Zie Bijlage 1 voor een nadere toelichting op de verschillende categorieën bij de bescherming van broedvogels

Categorie 1 tot en met 4

Rust- en verblijfplaatsen van vogelsoorten van categorie 1 tot en met 4 zijn jaarrond beschermd in de Flora- en faunawet. Ook de functionele leefomgeving is daarbij beschermd. Het plangebied maakt naar verwachting geen belangrijk leefgebied uit van de genoemde uilen. De verblijfplaatsen van de huismus worden met de ontwikkeling niet aangetast. Mogelijk dat het foerageergebied iets minder geschikt wordt. Er is in de omgeving van het plangebied echter voldoende foerageergebied om deze marginale afname op te vangen.

Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk, mits buiten het broedseizoen gewerkt wordt.

5.4 Amfibieën en reptielen

Voorkomen en functie

Amfibieën

Een aantal soorten, zoals bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander, kunnen het plangebied gebruiken als landbiotoop. Bijzondere of strikt beschermde amfibieën worden niet verwacht.

Reptielen

Beschermde reptielen zijn in de regel gebonden aan specifieke terreinen. Voor het merendeel van de soorten biedt het plangebied dan ook geen geschikt biotoop.

en in het plangebied ontbreekt geschikt biotoop zoals heideterreinen en venranden. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van reptielen binnen en rondom het plangebied.

Effecten en ontheffing

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde amfibieën van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling. Een ontheffing Flora- en faunawet is daarom niet noodzakelijk.

Het is aan te bevelen om de werkzaamheden aan de oever en watergang uit te voeren wanneer de larven zijn volgroeid (augustus) en voordat volwassen exemplaren zich ingraven voor de winterslaap (november).

5.5 Vissen

Voorkomen en functie

In het plangebied zijn geen watervoerende elementen aanwezig. De aanwezigheid van (beschermde) vissen kan daarom worden uitgesloten.

Effecten en ontheffing

Er worden geen effecten op vissen verwacht. Een ontheffing Flora- en faunawet of nader onderzoek is niet aan de orde.

5.6 Beschermde soorten ongewervelden

Voorkomen en functie

Beschermde soorten ongewervelden (dagvlinders, libellen, kevers, Europese rivierkreeft en platte schijfhoren) worden op grond van verspreidingsgegevens en habitatvoorkeuren niet verwacht.

Effecten en ontheffing

Er worden geen effecten op beschermde soorten ongewervelden verwacht. Een ontheffing Flora- en faunawet is niet aan de orde.

6. CONCLUSIE EN VERVOLG

Op basis van deze quickscan worden geen effecten op beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebied en/of Ecologische Hoofdstructuur) verwacht. Een toetsing in het kader van deze natuurwetgeving en –beleid is derhalve niet noodzakelijk geacht. Beschermde (Flora- en faunawet) soorten worden wel verwacht.

Op basis van deze quickscan wordt geconstateerd dat in het onderzoeksgebied een potentiële habitat biedt voor een aantal (algemene) beschermde soorten. Hoewel er geen gerichte veldinventarisatie heeft plaatsgevonden, is op basis van de beschikbare literatuurgegevens en een veldbezoek vastgesteld dat het terrein mogelijk van belang is voor enkele licht beschermde soorten (tabel 1-soorten) en voor strikter beschermde broedvogels en vleermuizen. In tabel 1 is een samenvatting gegeven van deze resultaten.

6.1 Licht beschermde soorten

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van enkele soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling. Een ontheffing Flora- en faunawet is daarom niet noodzakelijk.

6.2 Rekening houden met vogels

Voor alle beschermde, inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Flora- en faunawet een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. Ook handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels verstoren zijn niet toegestaan. In de praktijk betekent dit dat versturende werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen² uitgevoerd mogen worden.

² In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 15 maart tot 15 juli.

6.3 Geen effecten op strikt beschermde soorten mits,

Het gebied biedt mogelijkheden voor verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen. Er is geen ontheffing Flora- en faunawet of nader onderzoek voor vleermuizen of andere strikt beschermde zoogdieren noodzakelijk mits,

- er geen extra verlichting wordt aangebracht. Lage (led) verlichting om het pad te markeren is mogelijk, mits deze niet uitstraalt naar boven.
- en er geen bomen met gaten of scheuren gekapt worden.
- en de houtsingels behouden blijven. Op twee locaties mag de houtsingels worden doorsneden door een weg.
- het verkeer langs de zuidelijke houtsingel niet toeneemt.

6.4 Aandacht voor de aanwezigheid van de steenmarter

Indien de steenmarter aanwezig is in het plangebied moet in ieder geval rekening gehouden worden met een aangepaste uitvoeringsperiode.

Door rekening te houden met de seizoenactiviteiten van de steenmarter worden effecten op eventueel aanwezige dieren voorkomen. Verstoring in de meest kwetsbare periode (zoog-, voortplantings- en nazorgperiode) is dan niet toegestaan. De meest kwetsbare periode van de steenmarter loopt van half februari tot september. Dit betekent dus dat buiten deze kwetsbare periode gestart moet worden met de werkzaamheden.

Tabel 1. Resultaten (mogelijk) aanwezige beschermde flora en fauna in het plangebied.

Tabel	Soort(groep)	Gebruik gebied	Effect ruimtelijke ontwikkelingen	Ontheffing	Vervolg Nader onderzoek / mitigerende en/of compenserende maatregelen
1	Algemene grondgebonden zoogdieren	Vaste verblijfplaats / foerageergebied	Aantasting leefgebied, doden	Nee	Zorgplicht
1	Algemene amfibieën	Vaste verblijfplaats	Aantasting leefgebied, doden	Nee	Zorgplicht; werkzaamheden uitvoeren conform natuurkalen- der
2	Steenmarter	Mogelijk onderdeel van leefgebied	Marginale afname foerageergebied	Nee	Zorgplicht. Uitvoeren werkzaamheden buiten kwetsbare periode
3	Vleermuizen	Mogelijke verblijfplaats, foerageergebied, vliegroute	geen	Nee, mits	Zie voorwaarden 6.3
V	Vogels	broedlocatie	geen	Nee, mits	Werkzaamheden buiten broedseizoen uitvoeren

LITERATUURLIJST

- Bergmans, W. en A. Zuiderwijk (1986) Atlas van de Nederlandse Amfibieën en Reptielen en hun Bedreiging. Utrecht: KNNV
- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen (1992) Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Utrecht: KNNV
- Hoekstra, B. et al., 2010. *Werkatlas Zoogdieren van Overijssel*. Zoogdierverseniging, Nijmegen.
- Janssen J.A.M. en J.H.J. Schaminée (2003) Europese Natuur in Nederland, Habitattypen. Utrecht: KNNV Uitgeverij
- Koninklijke Vermande (1999-2009) Planten en dieren, Flora- en faunawet, band 1, 2, 3, 4 en 5, SDU Uitgeverij, Den Haag
- Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers (1997) Atlas van de Nederlandse Vleermuizen Utrecht: KNNV Uitgeverij
- Limpens, H., P. Twisk & G. Veenbaas (2004) Met vleermuizen overweg. Brochure over vleermuizen en de wijze waarop bij planning, aanleg, reconstructie en beheer van wegen praktische invullingen kan worden gegeven aan de wettelijke zorgplicht voor vleermuizen. Dienst Weg- en Waterbouwkunde, Delft / Zoogdierverseniging, Arnhem
- Nie, H.W. de (1996) Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen. Doetinchem: Media Publisng
- SOVON Vogelonderzoek Nederland (2002) Atlas van de Nederlandse broedvogels. Verspreiding, aantallen verandering. Utrecht: KNNV Uitgeverij
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus (5 maart 2010) Zoogdierverseniging & Gegevensautoriteit Natuur 2010,. *Vleermuisprotocol 2010*.
- Weeda, E. J., R. Westra, C. Westra en T. Westra (1985) Nederlandse Oecologische flora; wilde planten en hun relaties 1-5. Utrecht: KNNV
- Wynhoff, I., J. van der Made en C. van Swaay, (1992) Atlas van de Nederlandse dagvlinders. Utrecht: KNNV
- Hoekstra, B. et al., 2010. *Werkatlas Zoogdieren van Overijssel*. Zoogdierverseniging, Nijmegen.
-

www.zoogdieratlas.nl

www.waarneming.nl

www.telmee.nl

www.libellennet.nl

BIJLAGE I: FLORA- EN FAUNAWET

Inleiding

Per 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. In deze wet, gepubliceerd op 14 juli 1998 in het Staatsblad 402, is de soortbescherming geregeld van in Nederland inheemse in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet sluit aan op de Europese natuurregeling (Natura 2000). De wet is in plaats gekomen voor de Jachtwet, de Vogelwet 1936, de soortenparagraaf uit de Natuurbeschermingswet, de Wet bedreigde inheemse dier- en plantensoorten en de soortbeschermingscomponent uit de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Deze Europese soortenbescherming heeft met de Flora- en faunawet dus een Nederlandse vertaling gekregen.

Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal staat hierbij de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar dus zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Het gevolg is onder andere, dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Beschermde soorten

Via de Flora- en faunawet worden de volgende planten- en diersoorten beschermd:

- ruim 100 inheemse plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- alle soorten vogels die van nature op het grondgebied van de lidstaten van de EU in het wild voorkomen;
- alle zoogdieren die van nature in Nederland in het wild voorkomen, met uitzondering van bruine rat, zwarte rat en huismuis;
- alle amfibieën en reptielen die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- vissen, en schaal- en schelpdieren voorzover ze niet onder de Visserijwet vallen;
- bepaalde soorten insecten (bijvoorbeeld vlinders, libellen en mieren);

Als beschermde inheemse soort kunnen door middel van algemene maatregel van bestuur worden aangewezen. Het gaat om soorten die van nature in Nederland voorkomen en: die in hun voortbestaan bedreigd of gevaar lopen in hun voortbestaan bedreigd worden; mogelijk in hun voortbestaan bedreigd worden door overmatige benutting en die uit Nederland zijn verdwenen, maar waarvan de kans op terugkeer reëel is.

Verbodsbepalingen

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. Welke negatieve effecten dat precies zijn, kan niet in een lijst opgesomd worden. Dat is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Om die bescherming toch enigszins concreet te maken, zijn een aantal voor planten en dieren schadelijke handelingen als verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet opgenomen. De belangrijkste artikelen zijn:

- Artikel 8: het is verboden beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12: het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Ontheffing

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten, is een ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen (artikel 8 tot en met 18). In artikel 75 van de Flora- en faunawet wordt de mogelijkheid geboden om ontheffing aan te vragen op de verbodsbepalingen. De bevoegdheid om een ontheffing te verlenen in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet ligt bij de Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. Een aanvraag tot ontheffing kan worden ingediend bij Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.

Bij de ontheffingverlening gelden, afhankelijk van de status van de soort, verschillende voorwaarden waaraan voldoen moet worden. Onderscheid wordt gemaakt in een lichte toets en een uitgebreide toets.

De **lichte toets** geldt voor algemene soorten en overige soorten (categorie 1 en 2; zie vrijstelling). De lichte toets houdt in dat de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding).

De **uitgebreide toets** geldt voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen, voor soorten van bijlage 1 AMvB artikel 75 en voor beschermde vogelsoorten (categorie 3; zie vrijstelling). De uitgebreide toets houdt in dat:

- de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding) en
- er geen alternatief is voor de activiteiten en
- er sprake is van groot maatschappelijk belang (zoals volksgezondheid, openbare veiligheid et cetera) en
- de werkzaamheden zodanig worden uitgevoerd dat er sprake is van zorgvuldig handelen.

Vrijstelling

In het *'Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen'*, ook wel AMvB artikel 75 genoemd, zijn (onder andere) een aantal wijzigingen rondom ontheffingen en vrijstellingen beschreven. In het kort houdt de wijziging in dat niet altijd meer een ontheffing noodzakelijk is. De vrijstellingsregeling bevat vrijstellingen voor activiteiten die vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw),
- bestendig gebruik en
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen. Hierbij is onderscheid gemaakt in drie categorieën, waarin soorten zijn ingedeeld op basis van zeldzaamheid en kwetsbaarheid.

Tabel 1 – Algemene soorten

Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als de werkzaamheden of activiteiten vallen onder de hierboven beschreven activiteiten, dan geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van Artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets. Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht.

Tabel 2 – Overige soorten

Deze soorten genieten een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven beschreven én indien gehandeld wordt volgens een, door de Staatssecretaris van EL&I, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets.

Tabel 3 – Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 AMvB artikel 75

Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Ook al is sprake van werkzaamheden zoals hierboven beschreven, dan hangt het van de precieze aard van de werkzaamheden af of een vrijstelling met gedragscode geldt, of een ontheffing noodzakelijk is. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt altijd dat voor deze soorten een ontheffing moet worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.

Vogels

Vogelsoorten zijn niet opgenomen in de hierboven genoemde categorieën. Voor verstoring van vogels en vogelnesten wordt geen ontheffing verleend voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en niet voor dwingende redenen van openbaar belang. Voor vogels geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn: bescherming van flora en fauna, veiligheid van het luchtverkeer, volksgezondheid of openbare veiligheid. Buiten het broedseizoen mogen de nestplaatsen, zonder ontheffing, worden verstoord. Daarbij geldt geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De meeste vogels broeden tussen medio maart en medio juli. Van een (beperkt) aantal vogels is de nestplaats jaarrond beschermd. Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het gehele seizoen:

1. Nesten die binnen en buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.

- 2 Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
- 3 Nesten van vogels die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing.
- 4 Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Nesten die niet het hele jaar door zijn beschermd in de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' worden de volgende soorten aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd. Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

- 5 Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Mitigatie

Negatieve effecten en daarmee een ontheffingsaanvraag kunnen worden voorkomen door vooraf gaand aan het project mitigerende (= verzachtende) maatregelen op te stellen en uit te voeren. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort.

BIJLAGE II: INRICHTINGSSCHETS